

ΤΑ ΘΕΙΜΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ

ΣΙΦΝΙΩΤΙΚΕΣ ΑΠΟΚΡΗΣ

‘Η Χαρές και η λύπες στά χωριά τής Σίφνου Οι ‘Αποκρηάτικοι καρμπαρέσι. Οι γειτονικοί χοροί. Τό τραγουδι τής ‘Αποκρηάς. ‘Ο ‘Αγγελέτες ποδ έγραψε τήν σπυκακόπηττα. Λαϊκοί ποιητικοί διαγωνισμοί. ‘Η κρημνυδαρή. ‘Η ‘Αποκρηάτικες Σαββατιανές πήττες στή Σίφνο. Ρίμες και σκόμματα. Πνευματικές μονομαχίες. ‘Η άγάπες τής ‘Αποκρηάς. ‘Όταν πρωτοβγαίνουν τά κερίτσια στέν κόσμο. Πώς ‘λουμπάρουνε στή Σίφνο κτλ. κτλ.

Στήν Σίφνο, και ιδίως τόν παλιό καιρό, τίς ‘Αποκρηές τίς γιόρταζε όλο τό χωριό μαζί, εάν νά ήταν μία οικογένεια.

Κί όποις χαϊρότανε όλο τό χωριό μαζί σέ κάθε καλό που του γίνανε, έτσι πάλη όλο τό χωριό πενθοόσε, όταν συνέβαινε νά πεθάνη κανένας χωρικός. Τότε μάλιστα, πρός ένδειξη κοινού πένθους, ούτε φώτα δέν άναβαν τό βράδυ στά σπίτια, ούτε γλέντια και τραγούδια γίνοντουσαν τίς ‘Αποκρηές.

Όταν όμως δέν είχε κρημιά λύπη τό χωριό τότε άνοβαν οι χοροί, παίζανε τά βιολιά και τά λαούτα, χαρά και άγאלλασι; παιτ νύ επικρατούσε. Έλαμναν και φωτοβόλαγαν όλα τά παράθυρα τών σπιτιών από τά φώτα και παντού έχόρευαν.

Τούς μασκαράδες στή Σίφνο τούς λένε «καμήλες», (φυσικά ή λέξις αυτή δέν έχει κρημιά σχέση με τίς άποκρηάτικες καμήλες τών ‘Αθηνών), και τά ρούχα που φορούν οι μασκαράδες λέγονται «καμλωσιές».

Τήν ήμέρα τής ‘Αποκρηάς τούς ξένους του οι Σιφναιοί τούς δέχουνται σέ μία μεγάλη κάμση που εινε παισι έπειτα από τήν αυλή του σπιτιού. Έκει άφου τούς κεράσουν τούς βγάδουν έπειτα στήν αυλή κι ‘άρχιζει ό χορός και ό ‘καρσιλαμάς, τόν όποιον στή Σίφνο όνομάζουν «κατεπανωτός».

Τό άπαραιτητο και πρώτο τραγουδι του άποκρηάτικου χορού, στή Σίφνο, εινε ό ‘άγγελές; κι ‘άρχιζει έτσι :

‘Όλοι θωρούν τήν θάλασσα, άν έρχονται καράβια, και γώ θωρω τίς έγκαιριές, άν έρχονται μουλάγια.

και έχει ως έπικδδ Καλ’ ‘Αγγελε που ήσουνε, που δαίμονα καθούσουνε.

Τό τραγουδι αυτό έχει και τούτο τό περιεγο, ότι από τό σοβαρό πέφτει στό άστετο και από τό άστετο γυρίζει πάλιν στό σοβαρό. Τότε για ‘φρεφραίν’ έχει τό ειής :

‘Αγγελέτος κ’ ή Πασούνα φάανε τήν καλασσούνα !...

‘Καλασσούνα; στή Σίφνο, λένε τήν σπυκακόπηττα.

‘Η τό :

‘Ελα τό Σάββατο βραδυ, νά φάς και σύ κρημνυδαρή !

‘Κρημνυδαρή; εινε ένα ειδος πήττας που φτιάχνουνε στή Σίφνο τά Σάββατα τής ‘Αποκρηάς, γιατί τότε άνάβουν οι φουρνοί, για τό φωμα τίς έβδομάδες.

‘Ο δέ ‘Αγγελές; καθώς καθένας θα καταλαβήν, εινε κάποιος ‘Αγγελος, τήν ιστορία του όποιου διηγείται τό άποκρηάτικο τραγουδι.

‘Αμα άνάψει ό χορός, οι Σιφνιοί άρχίζουν τίς ‘ρίμες.

‘Ρίμα; λένε τά δίστιχα, τά όποια φτιάχνουνε εκ του προχείρου, με μεγάλη ήλιέρεια και επιτηδεύτητα. Τά λέγει πρώτος ό συνθέτης και έπειτα τά επαναλαμβάνουν οι χορεύοντες όλοι μαζί.

Τά δίστιχα αυτά άπαντιούνται στέν ένα και στέν άλλον από τούς χορευόντας, ό όποιος πάλιν εινε ύποχρεώμενος ν’ άπαντήσει έπίσης; εμμετρα στήν ποσόκλησι.

Στούς χορούς αυτους πηγαίνουν και μεταμφιεσμένοι, οι όποιοί δέν φορούνε προσωπίδα στό πρόσωπο, αλλά λεπτότατα διαφανή υφάσματα.

Τότε όλοι οι χορευται και ή παρέα τους προσπαθόνε ν’ αναγνωρίσουν

τούς μεταμφιεσμένους και κατά τήν ύπόνοια που σχηματίζε ό καθένας άποτίνει και τό άνάλογο δίστιχο, τό όποιον τίς περισσότερες φορές εινε γεμάτο άλάτι. ‘Ως εκ τούτου συνάπτονται χαριτωμένοι έμμετροί διάλογοι μεταξύ του όμίλου τών μεταμφιεσμένων, που εινε άναγκασμένοι νά άπαντούν στό δίστιχα τών χορευτών και εκείνων πάλιν στις άπαντήσεις τών μεταμφιεσμένων.

Τά δίστιχα αυτά που άπαγγέλλουν, όταν ό χορός τραβεί ήσυχος και ήρεμος χωρίς πειραχτικές ανταπαντήσεις, εινε συνέχεια τό ένα στό άλλο, και έτσι μοχούν ν’ άποτελέσουν ένα ποιήμα δλόκληρο, τό όποιο περιγράφεται σέ ύπόθεσι όρισμένη, και του όποιου ό ποιηται εινε πολλοί.

Κριμα όμως που όλα αυτά περνούν και χάνονται μαζί με τή φαιδροτητα και τά γέλια τής ‘Αποκρηάς.

‘Όπως δέ τά τραγουδια αυτά, έτσι και ότι γίνε τίς ήμέρες τής ‘Αποκρηάς τό θεωρούνε άστατο κ’ έφημερο. ‘Ακόμη και τήν άγάπη, που θα τύχη νά πιάσουν δυό πρόσωπα, ένας νέος και μία νέα, τίς ήμέρες τής ‘Αποκρηάς, τήν θεωρούνε και αυτή χωρίς βάσεις και σινεπειάς.

Γιά τό άστατο μάλιστα, όλων όσων γίνονται τίς ήμέρες αυτές και ιδίως τών έρωτων, έχουνε και μία παροιμία.

‘Αγάπες τής ‘Αποκρηάς Σάχητ τής πανωσιτιάς

Τό περιεγο δέ εινε ότι στέν νησι αστό, ύπάρχουν γέροι και γοητές, οι όποιοί δέν έξέρουνε διόλου γράμματτα και οι όποιοί όμως έχουν τόση ευχέρεια στό νά σιχυουγούνε, που εινε περιλήθητοι στις διάφορες παρέες τίς ήμέρες τής ‘Αποκρηάς και χαλδαιόδγκοςμοις πούδ νά τούς πρωτοπάρη.

Στούς χορούς αυτους λοβαίνουν μέρους όλοι οι νέοι και ή νέες του χωριού και πολλές φορές και κορίτσια από γειτονικά χωριά. ‘Ετσι επ’ ευκαιρία τής ‘Αποκρηάς πρωτοβγαίνουν στέν κόσμο και τά νέα κορίτσια, τά όποια, ως εκ τής ήλιτίας τους, δέν έλάβαιναν μέρους τά περασμένα χρόνια στους χορούς. ‘Η έπίσημη αυή έμπαίνε τών κοριτσιών σ’ άποκρηάτικα πανηγύρια έχει και ιδιαιτητη φράσι : ‘Σημάνονται νηές; λένε για τίς κοπέλλες αυτές και έννοούν ότι μπαίνουν πλόν στήν κοινωνία.

‘Εκείνος που θα ‘πρωτοσηκώση νηάς; θα βγάλη δηλαδή κοριτσάκι στέν κόσμο, άντι νά κολληση άσημημό νόμιμο στο μέτωπο του βολιστή, τήν ήμέρα τής ‘Αποκρηάς, ‘λουμπκιάρνει; σκορπίζει δηλαδή χουφτιές άσημημό νομίσματα, μέσα στήν αυλή.

Τό ‘λουμπκιάρισμα; όμως τούτο γίνεται και όταν κανένας θέλει νά τιμήση εκείνη που χορεύει μαζί του.

‘Εσαι έακολουθει τό γλέντι τών αγαθών Σιφνίων με εδύθυμια, ειρύτα και καλή καρδιά, χωρίς παρεξηγήσεις και καυγάδες, άλλωθ.νά Χριστιανικά ως τό πρωί.

Ο ΣΙΦΝΙΟΣ

ΤΟ ΠΙΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΒΟΛΤΑΙΡΟΥ

Η ΕΒΔΟΜΗ ΗΜΕΡΑ

‘Ο Βολταίρος εξέδωσε στό 1763 τήν άποτυχημένη τραγωδία του ‘Ολυμπία.

— ‘Εγινε έντός έξη ήμερών, έγραψε σ’ ένα φιλο του, στέλνοντάς του τό έργο.

— ‘Ο δημιουργός της όμως δέν έτρπεσε νά άναπαυθή τήν έβδομήν ! σ’ τού άπάντησεν ό φίλος του !

— ‘ΕΓ’ αυτό άπεκήρυξε τό έργον του ! τού άναπήτησεν ό Βολταίρος.

Και πράγματι, τήν ίδια μέρα έστειλε και άπέσυσε από τά βιβλιοπωλεία όλα τά αντίτυπα του έργου του.

